

Teija Tiusanen, esh
TYKS Kirurginen sairaala

TIETOA TEKONIVELPOTILAAN OHJAUKSESTA

Lain mukaan "Potilaalle on annettava selvitys hänen terveydentilastaan, hoidon merkityksestä, eri hoitovaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista sekä muista hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä päätettäessä hänen hoitamisestaan".

TYKS:n "Potilasopetus pontevasti paremmaksi" hankkeessa potilasopetus määritellään hoitotyön toiminnoksi, jonka tavoitteena on terveydenhuollon asiakkaiden terveyttä ja hoitamista koskevan tiedon lisääntyminen, täsmentyminen ja rakentuminen siten, että hän sen avulla kykenee hallitsemaan omia terveysongelmiaan, osallistumaan omaan hoitoonsa sekä tekemään terveyttään koskevia päätöksiä.

Potilasohjaus on osa hoitoa ja se toteutuu moniammatillisesti. On luonnollista, että jokaisen ammattiryhmän edustajat opettavat sitä, mitä he parhaiten osaavat. Potilaan ohjaus on hoitotyön ammattilaisen omina osaamisaluetta. Päällekkäisyyksiä ja puutteita saattaa esiintyä, elleivät ryhmän jäsenet suunnittele ohjausta yhdessä.

Jotta hoitaja pystyy antamaan ohjausta, hän tarvitsee syvällistä teoreettista tietoa opetettavasta asiasta eli hänen tulee hallita sisältöalue. Kokemusperäinen tieto auttaa hoitajaa ymmärtämään opetettavan asian potilaan elämäntilanteeseen ja opetuskokemuksen avulla hän saattaa havaita potilaan tiedolliset puutteet ja vastata siihen, mitä potilas ei osannut kysyä. Hoitajan tulisi myös ymmärtää, miten erilaisesti potilaat voivat tilanteet ymmärtää ja miten yksilöllistä oppiminen on.

Tutkimukset osoittavat, että potilaat eivät saa yksilöllistä ohjausta, eikä kirjallisen materiaalin ymmärtämistä arvioida. Tiedon puute on tunnistettu yhdeksi tyytymättömyyden aiheeksi. Potilaat kokevat puutetta tiedon riittämättömyydessä tai tietoa on esitetty siten, ettei potilas sitä ymmärrä. Potilaat ilmaisivat myös tyytymättömyyttä hoitajien tapaan selittää asioita. Osa potilaista koki, että hoitajat eivät arvosta heitä eivätkä ota huomioon potilaan omaa näkemystä sairaudesta.

Monipuolisella ja eri menetelmillä annetulla preoperatiivisella ohjauksella on vaikutusta toipumiseen leikkauksesta. Tieto lisää tyytyväisyyttä hoitoon ja se edistää hoitoon sitoutumista ja paranemista sekä vähentää hoidon kustannuksia. Kotiutuksen ja jatkohoidon suunnittelulla on myös potilaan tyytyväisyyttä lisäävä vaikutus. Tiedon avulla potilaat kykenevät tulemaan toimeen terveydentilan muutosten kanssa sekä selviytymään sairaudestaan ja hoidostaan. Lisäksi potilaille on tärkeää tietää komplikaatioista, jotta he kykenisivät tekemään turvallisia terveyttään koskevia ratkaisuja kotonaan.

Tekonivelleikkaus on aina riskejä sisältävä toimenpide ja potilaat ovat yleensä iäkkäitä ja monisairaita. Elektiiviseen tekonivelleikkaukseen tulevan potilaan valmistaminen tulisi aloittaa jo leikkauksen suunnitteluvaiheessa. Potilaan fyysisen hyvinvoinnin tulisi olla mahdollisimman hyvä, jotta välttyttäisiin leikkauksen jälkeisiltä komplikaatioilta. Ennen leikkausta on varmistuttava siitä, että sydän, keuhkot, munuaiset ja aineenvaihdunta ovat mahdollisimman hyvässä kunnossa. Huomioitavia ovat myös ravitsemushäiriöt, diabetes, uremia ja infektiopesäkkeet.

Tekonivelpotilaan asiantuntijahoitaja on tekonivelpotilaan hoitotyöhön erikoistunut hoitaja, joka on hankkinut asiantuntijuutensa sekä käytännön että teoriaopiskelujen avulla. Hänellä on riittävät tiedot ja taidot antaa potilaalle ohjausta ja halua sekä valmiuksia kehittää tekonivelpotilaan hoitoa.

